

26 יוני 2022
כ"ז סיון תשפ"ב

החלטה בערעור בעניינו של הסטודנט

1. בתאריך 22.06.2022 התכנס בית הדין לערעורים בנוכחות הצדדים, ודן בערעורו של הסטודנט ת.ז., על פסק הדין בעניינו מיום 6.3.2022, וכן בערעור שכנגד שהגישה התביעה. הסטודנט לווה ע"י פרופ' מיכל פן.

רקע

2. עניינם של הערעור והערעור שכנגד הוא בחינה מקוונת שהתקיימה בתאריך 10.2.2021, סמסטר חורף תשפ"א, מועד א' בקורס אלגברה א' מס' 104166; ובחינה מקוונת שהתקיימה בתאריך 17.2.2021, סמסטר חורף תשפ"א, מועד א' בקורס מתמטיקה דיסקרטית מס' 094345.
3. הסטודנט הואשם בשתי הבחינות בכך שבמהלכן נכנס מספר פעמים לתכני הקורס באתר המודל, כאשר נהלי הבחינה אסרו על חומר עזר.
4. בתאריך 24.11.2021 התקיים דיון בבית הדין המשמעת בפקני הרכב תלתא, בנוכחות הצדדים. בית הדין קמא החליט פה אחד, לזכות את הסטודנט מחמת הספק מעבירת משמעת לפי סעיף 4.1.1 (עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, או על מנת להשיג יתרון אקדמי), ולהרשיע אותו בעבירת משמעת לפי סעיף 4.1.2 (החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה ובין אם לא).
5. לאחר מכן בהסכמת הצדדים נשמעו הטיעונים לעונש, וגזר הדין ניתן בתאריך 06.03.2022. בהחלטת רוב, השית בית הדין קמא על הסטודנט עונשים כלהלן: ציון אפס בשתי הבחינות לעיל, הרחקה בפועל מלימודים לסמסטר אחד (לבחירת הסטודנט בין אביב תשפ"ב לחורף תשפ"ג), והרחקה על תנאי לסמסטר. דעת המיעוט סברה שאין להרחיק בפועל, אלא לתת עבודות שירות והרחקה על תנאי (בשל כך שההרשעה הינה רק בעבירה 4.1.2).
6. בגזר הדין פורטו שיקולי הענישה, ובין היתר נכתב כדלקמן: "העבירה נעשתה פעמיים, בשתי בחינות נפרדות, בשני מקצועות - מה שמגדיל את חומרתה. הסטודנט לא הודה ולא הביע חרטה" (סעיף 16); "נוכח השיהוי שחל במתן גזר הדין החלטנו לאפשר לסטודנט לבחור את הסמסטר ממנו יורחק..." (סעיף 19).
7. בתאריך 08.03.2022 ערער הסטודנט על ההחלטה בעניינו, ובתאריך 20.03.2022 הגישה התביעה ערעור שכנגד. שני הצדדים ערערו הן על ההכרעה והן על גזר הדין, וכאמור בתאריך 22.06.2022 התקיים הדיון בבית הדין לערעורים.

טענות הצדדים בתמצית:

- א. התביעה:
8. התביעה ביקשה כי בית הדין לערעורים יתקן את הכרעת הדין וירשיע את הסטודנט בסעיף 4.1.1 (בנוסף לסעיף 4.1.2 בו הורשע). לטענתה בית הדין קמא התעלם מהראיות המוצקות שהוצגו בפניו, המוכיחות כי

הסטודנט ביצע כניסה אקטיבית לתכנים רלוונטיים במודל, בשתי בחינות שונות, במספר זמנים שונים בכל בחינה ולמספר קבצים. מגישי התלונות העידו על רלוונטיות התכנים שנפתחו, ואין קשר בין ביצוע העבירה לבין הציונים קיבל הסטודנט בבחינות. התביעה הציגה מקרים דומים, בהם על אותה עבירה בית הדין הרשיע את הנאשמים בעבירה לפי סעיף 4.1.1 (בנוסף לסעיף 4.1.2). אי לכך יש להרשיע את הסטודנט בשתי העבירות, בגין שתי הבחינות, ולהשית עליו את העונש ההולם על פי רף הענישה הנהוג. התביעה ביקשה ציון אפס בכל אחד מהקורסים מושא הקובלנה, הרחקה בפועל לסמסטר, והרחקה על תנאי לשנה, במידה ויורשע בעבירה חוזרת.

ב. הסטודנט:

9. הסטודנט ביקש כי בית הדין לערעורים יזכה אותו מכל עבירה, ולחלופין יקל בעונשו ולא ישית עליו הרחקה בפועל. לטענתו מעולם לא הואשם או נחשד בעבירה כלשהי הנוגעת לטוהר המידות. טרם דיון העביר המלצות רבות, בבחינת עדויות אופי, הן ממפקדי עבר בצה"ל, מפקדים במילואים, ומרצים בקורסים שונים. 10. הסטודנט הכחיש את המיוחס לו וטען כי לא היה ולא נברא, הוא לא נכנס לתכני הקורס. כשנשאל ע"י בית הדין לערעורים איך הוא מסביר את התיעוד בדוח המודל, אמר שהוא לא יודע – "אני מבין למה השופטים הקודמים הרשיעו אותי. אין לי הסבר ללוגים של המערכת". עוד טען, כי הוא מכיר היטב את מערכת המודל, ועל כן, גם לו היה רוצה לרמות, לא היה עולה על דעתו לבצע הונאה מסוג זה, שכן ברור לו שיש ניטור לפעולות שנעשות במודל.

11. הסטודנט טען שהעובדה שנכשל בשתי הבחינות מושא הקובלנה, מלמדת גם היא כי לא השתמש כלל באותם קבצים שנטען שפתח. לעומת זאת במועדי ב' של אותם קורסים קיבלו ציונים סבירים, וכל זאת טרם קבלת התלונה.

12. פרופ' אשר ליוותה את הסטודנט בדיון, אמרה שגם היא, כמרצה בטכניון, חושבת שעונש הרחקה לסמסטר הינו עונש מכביד על הסטודנט וכפי שהיא הבינה את המקרה, זהו עונש כבד מידי לעבירה מסוג זה, בייחוד כאשר מדובר בסטודנט שעושה ימים רבים של מילואים.

13. עוד צוין כי גם בית הדין קמא, בדעת מיעוט, סבר שאין להרחיק אותו בפועל.

דיון והכרעה

14. בית הדין לערעורים סבור כי בית הדין קמא שגה בהכרעת הדין, בכך שזיכה את הסטודנט מעבירה לפי סעיף 4.1.1. העובדה שהסטודנט קיבל ציונים נמוכים בבחינות, אינה ראייה לכך שלא היתה לו כוונה להונות. לעומת זאת, התביעה הציגה דוח פעולות של המודל, המראה כי הסטודנט נכנס באופן אקטיבי מספר פעמים, בזמנים שונים, למספר קבצים, בשתי בחינות שונות. כל הקבצים אליהם נכנס הסטודנט היו רלוונטיים לבחינות והיה בכוחם לסייע לו בשיפור הציון. הסטודנט לא הציג לכך כל הסבר, אלא רק הכחיש באופן כללי וגורף את המיוחס לו. עשרות סטודנטים הורשעו בבית הדין המשמעתי בגין עבירה זהה, שבוצעה במהלך הבחינות המקוונות. לא מצאנו כי מקרה זה שונה מהמקרים הללו. נהפוך הוא, מדובר במקרה חמור של סטודנט שפתח קבצים רבים בשתי בחינות שונות. האפשרות כי כל הקבצים הללו נפתחו באופן מקרי על ידו, או כי בכל הפעמים מדובר בתיעוד שגוי של המודל – אינה אפשרות סבירה לדעתנו. המעשה שעשה הסטודנט היה מעשה בלתי כשר שנועד להשגת שיפור בציון הבחינה (בין אם בפועל הביא לכך ובין אם לאו).

חזקה על סטודנט שעיין בחומרים אסורים במהלך בחינה שעשה כן במטרה לשפר ציון (ללא קשר להשגת המטרה). לעמדתנו, הסטודנט לא סתר חזקה זו. לא באמצעות ראיות, ולא באמצעות העדות מטעמו.
15. אשר על כן, החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירת משמעת לפי סעיף 4.1.1 לתקנון, בגין שתי הבחינות מושא הקובלנה (בנוסף להרשעתו בבית הדין קמא בעבירה לפי סעיף 4.1.2 לתקנון).

גזר הדין

16. הסטודנט ביצע מעשה הונאה חמור, במטרה לשפר ציון. הוא פגע באמון שנתן בו הטכניון במהלך הבחינות המקוונות. התנהלותו פגעה בלב ההווייה האקדמית, ובעקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון - חתירה לאמת ויושרה. עקרונות אלו עוגנו בקוד האתי, ופותחים את תקנון המשמעת לסטודנטים:

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

17. העונש שבית הדין קמא גזר על הסטודנט, הוא עונש מקל לדעתנו באופן שחורג ממתחם הסבירות, וזאת ביחס לפסקי דין שניתנו במקרים דומים: ציון אפס בשתי הבחינות (ולא בקורסים), הרחקה בפועל למשך סמסטר אחד בלבד (על עבירה בשתי בחינות שונות).

18. נסיבותיו האישיות של המערער והקושי שגרם לו ההליך המשמעתי הובהרו היטב. מובן, כי עונשים הקבועים בתקנון המשמעת, בוודאי הרחקה בפועל, מכבידים על סטודנט. יחד עם זאת, השמירה על טוהר המידות האקדמי, והצורך להגן על ציבור הסטודנטים ששומר על הכללים, מחייב בנסיבות המתאימות גם עונש של הרחקה מלימודים.

19. בית הדין לערעורים רואה בחומרה את העובדה שהסטודנט לא לקח אחריות על מעשיו ולא הביע כל חרטה. לא מצאנו את העובדה שהסטודנט משרת במילואים כנסיבה מקלה מבחינת העונש ההולם.

20. סיכומו של דבר, החלטנו פה אחד לדחות את ערעורו את הסטודנט ולקבל את ערעור התביעה, ולגזור על הסטודנט את העונשים הבאים:

- א. ציון 0 בקורס אלגברה א' מס' 104166, סמסטר חורף תשפ"א (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
 - ב. ציון 0 בקורס מתמטיקה דיסקרטית מס' 094345, סמסטר חורף תשפ"א (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
 - ג. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון למשך סמסטר חורף תשפ"ג (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
 - ד. הרחקה על תנאי מהלימודים בטכניון לשנה, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1.1 או 4.1.2 לתקנון (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).
21. יובהר, כי נוכח הרשעתו של הסטודנט בגין שתי בחינות שונות, לא מיצינו עמו את כל חומרת הדין.

שרה סגל

פרופ' יורם קלוגר

פרופ' יעל אלואיל